

8. 8. KANADA – FRANCIJA (OTOK ST. PIERRE ET MIQUELON)

Leta 1977 je Kanada razglasila 200 morskih milj široko ribolovno cono. Prav tako je tudi Francija razglasila 200 morskih milj široko ribolovno cono okoli francoskega otoka St. Pierre in Miquelon, ki leži ob južni obali Novofundlandije. To je privedlo do nasprotujočih oziroma prekrivajočih se zahtev med državama glede morske meje, ribjih zalog in epikontinentalnega pasu na dokaj obsežnem območju. Napor, da bi s pogajanjem rešili spor, niso bili uspešni. 30. marca 1989 sta državi podpisali dva sporazuma. Eden se je nanašal na reševanje spora, drugi pa je zagotovil Franciji začasne ribje kvote v spornih vodah za čas, dokler ne sprejmejo rešitve.⁶²⁰

V prvem členu arbitražnega sporazuma sta državi ustanovili arbitražni tribunal, ki ga sestavlja pet članov. Francija je postavila Prosper Weila in Kanada Allana E. Gottlieba. Ostali trije pa so bili Gaetano Arangio-Ruiz, Eduardo Jiménez de Aréchaga in Oscar Schachter. Eduardo Jiménez de Aréchaga pa je nastopal tudi v vlogi predsednika razsodišča. Če kateri od arbitrov, ki sta ju imenovali sprti stranki, ne bi mogel delovati, bi ga morala država, ki ga je imenovala, v roku enega meseca od razglasitve prostega mesta nadomestiti. Če bi šlo za preostale člane tribunala, bi se morali stranki v roku dveh mesecev od razglasitve obstoja praznega mesta dogovoriti o njegovi zamenjavi. Če se državi ne bi mogli sporazumeti v določenem roku, potem bi morali koristiti dobre usluge predsednika ICJ. Če bi bilo njegovo mesto prazno, pa Generalnega sekretarja OZN (1. člen).

Naloga sodišča je bila, da razmeji določena morska območja med državama in ustanovi enotno mejo. Z njo naj bi uredili vse pravice in pristojnosti, ki jih lahko stranke izvršujejo v teh morskih območjih v skladu z mednarodnim pravom. To je zajemalo razmejitev ribolovne cone oziroma izključne ekonomske cone in epikontinentalnega pasu. Odločiti je moral tudi o drugih pravicah, ki lahko občasno obstajajo v teh območjih. Tribunal je bil zadolžen, da opiše potek meje na tehnično natančen način. V ta namen pa je morala biti navedena geometrična narava vseh elementov razmejitve in položaj vseh omenjenih točk je moral biti določen s pomočjo geografskih koordinat v *North American Datum 1927 (NAD 27)* geodetskega sistema. Tribunal je moral v ilustrativni namen določiti potek meje tudi na primerni karti (map). Po posvetovanju s strankama je lahko imenoval tehničnega eksperta⁶²¹, ki mu je pomagal pri izvršitvi teh nalog (2. člen).

V skladu z arbitražnim sporazumom lahko tribunal deluje samo v primeru, če so prisotni vsi njegovi člani. Šteje pa se, da so prisotni vsi - ne glede na prazno mesto, če tribunal razglasi prazno mesto ali če ena od strank ni zapolnila postnega mesta v skladu z drugim odstavkom prvega člena sporazuma. Tribunal odloča z večino glasov svojih članov. Če je glasovanje neodločeno, odloči glas predsednika. V skladu z določili arbitražnega sporazuma, tribunal odloči o svojem postopku in vseh vprašanjih glede vodenja arbitraže (3. člen).

⁶²⁰ Agreement Establishing a Court of Arbitration for the Purpose of Carrying Out the Delimitation of Maritime Areas between France and Canada - 30 March 1989 (Canada - France Arbitration), ILM, Vol. 29, No. 1, 1990, str. 1.

⁶²¹ Tribunal je imenoval za eksperta P. B. Beazleya.

Vsaka država imenuje zastopnika (agenta) v roku trideset dni od podpisa arbitražnega sporazuma.⁶²² Vsak zastopnik pa lahko imenuje svojega namestnika, ki ga po potrebi nadomešča (4. člen).

Sedež arbitražnega razsodišča je v New-Yorku. Po konstituiranju in posvetovanju z zastopniki strank tribunal imenuje tajnika. Tajnika so določili na prvem srečanju članov tribunala in zastopnikov strank v Santiago de Compostela 7. septembra 1989. Imenovali so Felipa H. Paolilla.⁶²³ Tribunal lahko najame tudi osebe in zagotovi katerekoli storitve ter opremo, ki jo potrebuje za svoje delo (5. člen).

Postopek sestavljata pisni in ustni del. Pisni del predstavlja vloga (memorial), ki jo vložijo vsaka stranka do 1. junija 1990 in nasprotna vloga (counter memorial), ki jo vsaka stranka vložijo v roku enajstih mesecev po predložitvi prvih vlog ter vse druge zahteve, ki so po mnenju sodišča potrebne za postopek. Na zahtevo vsake od strank, lahko tribunal podaljša tako določene roke. Pisnemu delu sledi ustni postopek, ki ga izvajajo v New-Yorku. Čas in mesto zaslišanj določi tribunal po posvetovanju z zastopnikoma strank.⁶²⁴ Na zaslišanjih vsako od strank predstavlja zastopnik. Po potrebi ga zamenja njegov namestnik. Sodelujejo tudi svetovalci ter strokovnjaki, ki jih državi lahko imenujeta (6. člen).

Pisni in ustni postopek potekata v francoskem ali angleškem jeziku. Odločitev je prav tako v obeh jezikih. Sodišče poskrbi tudi za prevode in tolmače ter hrani vse dobesedne zapise (verbatim records) vseh zaslišanj v francoskem in angleškem jeziku. Pisne vloge ne smejo objaviti, dokler ne začnejo ustnega dela postopka. Vsaka stranka pa lahko objavi samo svoje pisne vloge. Na povabilo strank lahko ustnemu postopku prisostvujejo tudi predstavniki javnosti. Vsaka stranka lahko objavi zapise (verbatim records) svojih ustnih zagovorov (7. člen).

Državi v enakih delih krijeta stroške za plačila razsodnikov in tajnika, ter splošne stroške arbitraže. Vsaka pa poravnava svoje lastne stroške (8. člen).

Razsodišče mora v celoti utemeljiti svojo odločitev. Vsak član tribunala lahko priloži svoje individualno ali ločeno mnenje (individual ali dissenting opinion). Tribunal obvesti stranki v sporu o svoji odločitvi takoj, ko je mogoče. Vsaka stranka pa lahko objavi besedilo razsodbe ali individualno ali ločeno mnenje (9. člen).

Odločitev sodišča mora biti dokončna in zavezujoča. Vsaka stranka lahko predloži sodišču vsak spor glede pomena in obsega odločitve v roku treh mesecev od notifikacije razsodbe. Sodišče lahko na zahtevo vsake od pravnih strank v roku treh mesecev od notifikacije popravi vsako materialno napako, ki se nanaša na odločitev (10. člen).

Arbitražni tribunal je 10. junija 1992 sprejel določitev s tremi glasovi proti dvema (za sta bila predsednik Eduardo Jiménez de Aréchaga in razsodnika Oscar Schachter ter Gaetano Arangio-Ruiz, proti pa Prosper Weil in Allan E. Gottlieb). V razsodbi so

⁶²² Kanada ja za zastopnika imenovala Françoisa A. Mathysa in Francija Jeana-Pierra Puissocheta.

⁶²³ Court of Arbitration for the Delimitation of the Maritime Aereas Between Canada and France (St. Pierre and Miquelon), ILM, Vol. 31, No. 5, 1992, str. 1155.

⁶²⁴ Zaslišanja so potekala v New-Yorku, v sedežu Association of the Bar of the City of new-York od 29. julija do 23. avgusta 1991.

natančno določili mejo in jo opredelili z geografskimi koordinatami. Razsodnika Prosper Weil in Allan E. Gotlieb sta priložila tudi ločeno mnenje (dissenting opinion).⁶²⁵ Tribunal je zavrnil predlog Kanade, da bi sporno območje postalo njena enklava. Po njegovem mnenju ta rešitev ne bi bila pravična, saj bi otočje tako imelo zgolj teritorialno morje. Zavrnilo je tudi francoski predlog, da naj uporabi metodo ekvidistance, s katero bi Francija dobila zajeten del morskega območja. Tribunal se je v skladu z načelom pravične rešitve odločil za kombinacijo delne oziroma polkrožne enklave ter daljšega in ozkega stebra, ki skupaj oblikujeta nekakšno »gobo«. Na zahodnem delu so otočju poleg 12 morskih milj teritorialnega morja dodelili še 12 morskih milj izključne ekonomske cone. Otočju je tako pripadalo polkrožno območje v polmeru 24 morskih milj. Na južnem delu pa je bila Francija upravičena do izključne ekonomske cone v obsegu 200 morskih milj. Tako je tribunal oblikoval 200 morskih milj dolg in približno 10,5 morskih milj širok koridor, čigar širina je odgovarjala južnemu obalnemu pročelju otokov.⁶²⁶

⁶²⁵ Glej Court of Arbitration for the Delimitation of the Maritime Aereas Between Canada and France (St. Pierre and Miquelon), op. cit., str.1181-1219.

⁶²⁶ Za povzetek odločitve glej Highet, K.: St. Pierre and Miquelon Arbitration, Encyclopedia of Public International Law, Volume IV, Bernhardt Rudolf-Max Planck Institute for Comparative Public Law and International Law, 2000, Elsevier, Amsterdam, London, New-York, Oxford, Paris, Shannon, Tokyo, str. 294-300.

